

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/2 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/2 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/2 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oră 6 cr.
a treia-oră 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Popăciș Nr. 5
Telefon Nr. 14.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază.
Nimeri singuratici à 5 cr. se vând la „Tipografia”, soc pe acțiuni

Crime tolerate.

(p) Publicăm la alt loc al foi noastre de astăzi un raport despre procesul de presă pertractat Luni înaintea curții cu jurați din Budapesta. Eroul acestui proces a fost vicecomitele comitatului Caraș-Severin, dl Litsek Béla, ear' acusat era un colaborator dela „Nemzeti Ujság”. Ambii sunt străini de noi și de vederile noastre politice, prin urmare din acest punct de vedere procesul nu ne privește. Dar' ne privește din alt punct de vedere.

În decursul pertractării acestui proces s'au făcut prețioase constatări și însemnate revelațiuni asupra unui nou sistem de prigonire pus la cale în contra neamului nostru din partea organelor guvernului lui Bánffy, și acum sancționat în mod legal și din partea curții cu jurați din Budapesta.

S'a constatat până la evidență, că dl Litsek Béla, vicecomitele comitatului Caraș-Severin a comandat pe seama comunelor din acel comitat niște „pompe de foc”, pe cari locuitorii aproape toți Români, le-au plătit cu 50.000 fl. mai scump de cum era adevărata lor valoare.

S'a constatat dar', că numitul vicecomite a lucrat la comandarea acestor „fabricate” hotărât în contra intereselor acelei populațiuni, pe care ar trebui să o apere și să o ocrotească, — căci i-a aruncat în spinare o sarcină de 50.000 fl. de care putea fi cruțată, și de care dl vicecomite datorința avea să o cruțe.

Pe lângă toate aceste constatări înse, curtea cu jurați din Budapesta a declarat de vinovat pe acel ziarist dela „Nemzeti Ujság”, care a avut îndrăzneala să zică și să scrie că acest fapt al vicecomitelui Litsek nu a fost corect, și că a contribuit mult la nemulțumirea poporului român din comitatul numit față de administrația maghiară.

Curtea cu jurați a zis dară, că vicecomitele Litsek bine a lucrat cum a lucrat, și poate-că curtea cu jurați era și mai veselă, dacă vicecomitele nu cu 50, ci cu 500 de mii înglodă în datorii pe Românii din comitatul Caraș-Severin.

Curtea cu jurați din Budapesta aprobă dară și sancționează toate nedreptățile ce se comit la adresa Românilor din partea organelor administrative din Caraș-Severin, ear' pe aceia, cari mai au curajul să facă din aceste fapte monstruoase obiect de discuțiune publică, îi declară de vinovați și-i dă pe mâna tribunalului ca să-i judece.

Va se zică, a storce pe nedrept și în mod ascuns 50.000 fl. din sudarea poporului român nu e faptă condamnată, nu e crimă, ci e faptă însemnată „patriotică”, care trebuie lăudată, ear' nu defăimată.

Curtea cu jurați din Budapesta a lăudat-o prin patrioticul seu verdict, ear' vicecomitele Litsek poate să continue cu faptele sale, cari tind la ruina poporului românesc din Banat.

Cunoaștem bine „admirabila” administrațiune din comitatul Caraș-Severin. Știm, că în țeara întreagă nu se află stări mai destrăbălate, ca în acest comitat curat românesc. Și omul care le vede și le cunoaște, trebuie să se întrebe, că oare această parte de țeară, aparține cu adevărat unui stat poreclit constituțional, și pe deasupra mai batjocorit și „liberal”, ori apoi face parte din Asia cea mai îndepărtată? Și trebuie să se întrebe, că „genalii” funcționari publici, puși în slujbe ca se grijească de bunăstarea și prosperarea poporului și-au făcut ei pregătirile necesare aici în țeară, ori în — Asia?

Atâtea volnicii scandaloase, atâtea fărâdelegi nu s'au întâmplat și nu se întâmplă nici-unde în țeară, ca în Caraș-Severin. Și toate se fac mușuma, toate se ascund, pentru-că toate sunt îndreptate în contra poporului românesc, ear' în contra Românilor toate sunt permise.

E permis să-i calci în picioare drepturile garantate prin lege, și e permis să-i jefuești întregul seu avut.

Eram până azi de credință, că toate volnicile atotputernicilor din Lugoj sunt tolerate numai din partea guvernului, care își ține de datorință patriotică a apăra pe subalternii sei în contra justelor învinovățiri venite din partea asupriților Români, curtea cu jurați din Budapesta ni-a dat însă a înțelege, că și judecătorii, chiar și legea sancționează toate aceste păcătoși.

Ruinarea și aducerea la sapă de lemn a poporului românesc din „fericită” Ungarie e dară azi un fapt patriotic, un merit, care e lăudat din partea judecătoriei, datoare a da satisfacere dreptății călcate în picioare.

Și când le vedem și le constatăm acestea, trebuie să venim la convingerea, că ne aflăm în fața unui sistem nou de prigonire, în fața sistemului de a ne ruina de tot materialicește. Ne aflăm în fața unei nouă încercări de a ne înfrânge.

S'a făcut încercarea cu întemnițările, dar' scopul nu s'a ajuns. Am intrat în temnițe și am eșit din temnițe. Am intrat veseli și am eșit mai tari în credință, că lupta noastră dreaptă și sfântă este, și că noi legați suntem prin jurământ dat oaselor strămoșilor nostri a o duce în sfârșit. Și o vom duce!

Temnița nu ne-a înfrânt, nu ne-a intimidat. Temnița a devenit altar pentru noi, altarul pe care vedem lucind lumina vecinică a dreptății, lumina ce odată trebuie să ne lucescă și nouă. Știm, că din temnița are să ne resară soarele libertății pentru-care luptăm, și de aceea mergem cu drag la temniță.

Când s'a văzut dară că pe calea aceasta nu ne frângem, nu ne plecăm: s'a început cu nimicirea noastră materială.

— „Hoția e permisă! Dați năvală asupra Românilor; despoiați-i de ce mai au, săracii-i, nimiciți-i de tot! — Asta e lozina dată.

Și vicecomitele Litsek, și fiscul comitatens Sulyok din Lugoj s'au pus pe lucru. Cel dintâiu, în nemărginita sa „genialitate” a inventat „pompele de foc”, pe cari le-a plătit numai cu 50.000 fl. mai scump, din sudarea poporului românesc din Caraș-Severin, — ear' cel din urmă a inventat imprecuarea grănițelor în masă pentru fondurile grănițerești și pentru ocupațiuni. Și fiindcă aceasta nu era destul, a mai inventat și măsurarea izlazelor din graniță, făcută prin niște organe proprii, — o lucrare, care dacă nu se sista, ar fi costat pe bieții grănițeri 200.000 fl., — adică cam atâta cât valorează întreaga lor avere.

— „Bine ați făcut. cum ați făcut!” — vine acum și le zice curtea cu jurați din Budapesta! — „Mergeți numai înainte pe calea începută, ruinați poporul „valah” și nimiciți-l de tot materialicește, că legea vă ia sub scutul ei!”

Și vicecomitele Litsek și fiscul Sulyok se vor vedea incurajați și se vor pune și vor inventa alte modalități de nimicire materială pe seama poporului român din acel comitat mult cercat. Dar' nu e început fără de sfârșit; nu e suș fără coborîș. Vicecomitele Litsek a timbrat poporul român din graniță de laș, când cu măcelul dela Mehadica. Ar fi bine să nu-l provoace să se-idee dovezi despre contrarul. Poporul român e răbduriu, dar' nu e laș. Și în momentul în care poporul român va fi convins, că se lucră în mod sistematic și din adins la ruina sa materială, va pune și el răbdarea la o parte, și se va pune în poziție de legitimă apărare.

Vieța și averea dator este ori-cine se și-o apere cum știe și cum poate. Iși va apăra dară și Românul puțină sa avere ce i-a mai rămas — așa, cum va ști și cum va pute, — ear' vina pentru urmări nu va fi a lui, ci a acelor, cari vor provoca această legitimă apărare.

Sibiu, 4 Decembrie n.

Abzicerea pactului vamal. Aceea-ce trebuia să facă guvernul din Austria, a făcut-o guvernul lui Bánffy. A abzis în formă legală pactul vamal-comercial, legat cu Austria. Nota cu care se comunică guvernului austriac abzicerea, s'a trimis încă în ultima zi a lunii trecute la Viena, și astfel Baden e scutit de a face dînsul abzicerea, ci are să iee simplu la „plăcută” cunoștință abzicerea venită din partea Ungariei. Vorba însă e, că oare de ce s'a grăbit Bánffy cu abzicerea, când se știa, că guvernul austriac nu numai că a luat angagiamentul în fața parlamentului, că va face abzicerea, dar' a fost chiar îndrumat din partea parlamentului ca să o facă nesmintit, încă înainte de a expira anul curent. Motivul acestui hiperzel, dovedit din partea lui Bánffy, nu poate fi altul, decât dorul de a lua din mână opoziției maghiare ori-ce armă, cu care ar pute fi atacat din partea acesteia pe chestiunea reînnoirii pactului. Bánffy a voit să arete țerii, că-i zac „foarte” la inimă interesele ei, pe cari le știe apăra. Nu a așteptat dară, ca Nemții să-i abzică prietenia, ci a abzis-o dînsul. — În cercurile politice austriace nu se dă nici o însemnată abzicerii acesteia, ci e considerată de un ce natural și de sine înțeles, în urma declarațiunii făcute din partea ministrului de comerț Glanz în plină ședință a parlamentului austriac. Abzicerea venită din partea guvernului maghiar nu e alta, decât un umilit răspuns la această declarațiune. —

La adresa lui Bismarck. Organul ministrului de externe („Fremdenblatt”) luând act despre știrea apărută în „Berliner Neueste Nachrichten”, că un contract secret ar fi existat și între Austro-Ungaria și Rusia, — face următoarele observări: „Micul comerț cu destăinuirii nevinovate își continuă „afacerile” în Germania. — Azi una din așa numitele foi ale lui Bismarck — aduce o știre, în care se zice, că: „Cetăm în diferite foi din străinătate afirmarea, că între Rusia și Austro-Ungaria ar exista un contract secret”. — Foia din Berlin comentează apoi această ciudată știre cu următoarele cuvinte: „Nu ne-am mira, dacă această știre s'ar adevăra”. — Ei, e chestie de gust, că cine de ce să miră sau voeste să se mire. Margaretă cea cu sufletul curat se mira de pildă, când Mefistofeles o suspicioanează cu aceea, că ar ave curtosant, și-i răspunde: „O, la noi asta nu e obiceiul!”

Cu alte cuvinte: „Noi nu suntem ca voi!”

„Amicul nostru — Milan.” Astfel e intitulat exregele Sârbiei, Milan, din partea patrioților nostri, cari fac mare și celebru cas din aceea, că exregele Milan s'a pus pe lucru, și a scris o „patriotică” scrisoare studenților celor trei naționalități din Paris. Cum se știe, studenții celor trei naționalități au ținut în vara anului acestuia un meeting la Paris, sub presidenția fostului ministru Floarens, în care s'a vorbit în contra milienului unguresc. Vorbirile rostite s'au edat într-o broșurică, ear' un exemplar din această broșură s'a trimis și exregelui Milan. Milan însă a reînapoiat broșura, însoțindu-o ca o scrisoare, în care reprobă ori-ce amestec în afacerile interne ale Ungariei, cu care Sârbia trebuie să trăiască bine din punct de vedere economic și politic, — și în care zice, că nu poate aproba nici un fel de demonstrațiune în contra poporului maghiar, care întocmai ca cel sârbesc, a luptat mult pentru creștinism.

Celebru amic e „amicul nostru”, — nu-i vorbă. Dar' la drept vorbind, studenții din Paris au greșit mult când au trimis „amicului nostru” broșura din întrebare, știind ei foarte bine, că exregele Sârbiei nu iubește „cartea” decât numai în plural. —

Austria contra Maghiarilor.

De 30 de ani de când există dualismul nu s'a pomenit o mai mare înstrăinare între Austria și Ungarie, ca acum. Cât timp Germanii din Austria (vre-o 8 milioane la număr) erau reprezentați în parlamentul dela Viena numai de liberalii germani, ear' acestia stând sub influența elementului ovreiesc cochetau mereu cu liberalii maghiari: situația părea că n'are să se mai schimbe.

Dar' Germanii din Austria s'au deșteptat. Unul dintre ei, dl Dr. Carl Lueger, a avut cel dintâiu curajul a ține o campanie extrem de violentă în contra liberalilor germani și mai ales în contra afiliaților acestora: în contra Ovreilor.

Liberalii germani și Ovreii au fost cei mai crânceni dușmani ai naționalităților din Austria și prin urmare și ai aceloră din Ungaria, pentru-că erau prieteni intimi ai Maghiarilor.

Propaganda de ani de zile, pe care a făcut-o Lueger în contra atotputerniciei liberalilor germani și a Ovreilor în fine a isbutit. Acest partid, odinioară atât de mândru, este astăzi frânt și în plină descompunere.

Germanii din Austria sînt astăzi în lagărul lui Lueger. Acesta este, în deosebire de liberalii germani, un călduros apărător și al naționalităților din Austria și Ungaria, și un dușman al maghiarismului.

Dacă astăzi întreaga Austrie se găsește în luptă cu Maghiarii, aceasta se datorește lui Lueger.

El a lansat mai întâiu lozina: „Se liberăm patria noastră, Austria, de sub jugul influenței maghiare și jidovești”.

Astăzi tot poporul german din Austria și toate celelalte naționalități urmează acestui cuvânt de ordin și astfel toată Austria stă ca un singur om în contra prepotenței maghiare.

Eată ce zice „Deutsche Zeitung” din Viena despre Maghiari: „Maghiarii încep earăși a ne face declarație de dragoste, accentuând sentimentele lor de prietenie pentru elementul german, mai ales prusian.

Întâiu le contestăm Maghiarilor dreptul de a se adresa și a apela la Prusia și în genere la Germanii din Germania.

Germania și mai ales Prusia nu se va îmbulzi cu prietenia sa față de niște oameni, cari nu vor se știe nimic de Germanii din propria lor țeară (Ungaria).

Tratatul de care sînt împărțesiți Germanii în Ungaria trebuie să răscolească cele mai vehemente patimi în Germania și ori-unde locuiesc Germani, împotriva Maghiarilor.

Nu Maghiarul, ci Slavul și Românul din Ungaria sînt amicii Germanului în Ungaria, pentru-că și unii și alții sînt deopotrivă apăsați de cătră Maghiarii.

Această prietenie, odată înțeleasă și apreciată va da roadele sale.

Cu Ungaria de astăzi, cu Ungaria Bánffy lor și a alegerilor militare, cu această Ungarie noi am isprăvit o și nu-i mai credem nimic.

Dacă e vorba ca se dispară umbra neîncrederii între noi și Ungaria, — atunci ar trebui să ne stee o altă Ungarie în fața.

O altă Ungarie, ne chiar, că raporturile acestei Ungarii ar fi să aibă o asemănare oarecare cu mult criticată situație a Austriei — dar' această Ungarie, care la aparență ar fi mai puțin tare, mai puțin energică, ar fi cu toate acestea incomparabil mai bună, decât ce este ea astăzi pentru cel-ce o cunoaște de aproape.

Pentru-că astăzi nu este macar un fir de adevăr și sinceritate în raportul statului maghiar.

Tencuiala maghiară a acestui stat e atât de ordinară, încât cea dintâiu ploaie are s'o spale și s'o prefacă o zămă fără nici un caracter distinct.

Da, o zămă fără caracter — acesta este adevăratul caracter al formațiunii statului unguresc atât de pretențios.

Maghiarii vor să schimbe naționalitatea popoarelor cum ai schimba numerele coltelor.

Și ei, acești oameni, cari nu lasă unu tată numele seu, nu lasă copilului limba mamei sale, nu lasă celui mort inscripția pe mormânt, ei se numesc — liberali.

Total e minciună în Țeara-Ungurească.

În sus minciună, în jos minciună. Maghiarii se mint unii pe alții în pseudo-parlamentul lor, se mint cu vorbe mari, dar' lipsite de cuprins, ca întreaga lor cultură.

Ei mint de șine, când din cele mai sînte concepții ale patriotismului ei bat monedă fără sunet.

Dar' în fine s'a făcut lumină și lumina ne arată hidosul spectacol.

Nu vor mai rămâne aceste lucruri ne cunoscute. O schimbare trebuie să se facă în Ungaria, pentru-că ea trebuie se facă încă un mare drum, până se poată ajunge la stîmă lumii contemporane”.

Pompele de foc.

— Un proces de presă. —

— Raport special. —

Budapesta, 1 Decembrie n.

Mai întâi trecuți vicecomitele comitatului Caraș-Severin, dl Litsek Béla, s'a pus să ferească toate comunele de sub stăpânirea sa cu câte o „pomă de foc”. Unele comune au protestat la început în contra acestor nouă însărcinări, altele au tăcut; când însă au sosit pompele dela Budapesta, și s'au împărțit între comune, toate comunele de-a rândul au — înjurat, pentru-că pompele nu erau de nici o trebuință. De plătit însă au trebuit se le plătească. Și le-au plătit cam prea scump, după afirmarea celor experți. Împrejurarea aceasta s'a remarcat la timpul seu din partea unei foi opoziționale germane din Banat, — și s'a remarcat și din partea lui „Nemzeti Ujság” din Budapesta, care adusesse în legătură „pompele de foc” ale vicecomitelui Litsek cu abstenența Românilor din comitatul Caraș-Severin dela sărbările milenare.

„N. U.” zicea: „E un deceniu de când comitele-suprem Jakabffy Imre e trimis în Caraș-Severin de păzitor al intereselor statului maghiar, și până acum numai aceea a putut exopera, că Românii denegă solidaritatea cu statul maghiar. Pentru aceea i-a lăsat guvernul mână liberă întru toate? Pentru aceea i-s'au suferit toate scandalurile funcționării sale? Pentru aceea s'a tras vîl peste „afacerile” vicepanului Litsek, cu pompele de foc ale lui Tarnoczky?”

Pasagiul din urmă, vicecomitele din Lugoj, Litsek Béla, l'a aflat de vătămător pentru persoana sa, și l'a imprecuosat.

Ieri, în 30 Noemvrie, s'a ținut pertractarea finală înaintea curții cu jurați din Budapesta. Responsabilitatea pentru articolul în-criminat a primit-o Reiner Adolf, colaborator la „Nemzeti Ujság”, — acusa a susținut o procuror Dr. Agaraszto, ear' apărarea s'a aflat în mâinile avocatului Dr. Vison-tai Soma.

Apărătorul cere, ear' tribunalul admite înșirarea dovezilor, pentru-că e vorba despre faptele unui funcționar public.

Se ascultă în calitate de martor Köhler István, director în fabrica de mașini a lui „Geithner et Rausch” din Budapesta, care declară, că din partea acestei fabrici asemenea s'a făcut ofert vicecomitelui Litsek pentru li-ferarea pompelor de foc pe seama comunelor din comitatul Caraș-Severin, și că oferta aceasta era cu 50.000 fl. mai ieftin decât oferta lui Tarnoczky, prin urmare era cu mult mai avantajos pentru comune. Cât pentru „calitate” constată, că nu erau întru nimic superioare pompele lui Tarnoczky, și astfel e convins, că s'a plătit din partea comunelor din Caraș-Severin cu 50.000 fl. mai mult pentru pompele de foc, decât le făcea în fapt valoarea.

Martorul Sternberg Lipót, funcționar tot la fabrica numită, mărturisește tot aceea ce zicea și Köhler cu adănsul, că din partea fabricii s'a făcut arătare la ministrul de interne, dar' fără nici un rezultat.

Apărătorul adresează vicecomitelui Litsek, care e present, următoarea întrebare:

— „Dle vice-comite, nu era prea mult pentru sîrmenele comune „valache” suma de 50.000 fl.?”

Vicecomitele însă nu răspunde nimic, pentru-că președintele tribunalului îi spune să nu răspundă, fiindcă întrebarea nu e alta decât apăsătoare, menită să provoace dispoziții și sentimente.

După amezii urmează ascultarea martorului Corneliu Faur, inginer-șef în Lugoj, care cu vicecomitele Litsek și cu protopretorul Till dimpreună formau comisiunea emisă din partea comitatului pentru examinarea și primirea pompelor de foc.

Fasiunile acestui martor încă sânt sdrotitoare pentru vicecomitele Litsek. Martorul spune, că pompele fabricii „Geitner et Rausch” erau cu adevărat mai avantajoase din punct de vedere al prețului, și că cu privire la „calitate”, nu era nici o diferență între fabricatele celor două fabrici, cari au făcut ofertul de livrare.

Declară, că dînsul dimpreună cu protopretorul Till, în înțelesul acesta a făcut propunere și raport vicecomitelui Litsek, pe care l-a trimis la Karlsbad, unde se afla pe atunci dl vicecomite.

Protopretorul Till zice, că fabricatele lui Tarnoczy sînt cu mult mai superioare celorlalte.

Președintele: Domnul inginer-șef Faur zice, că fabricatele sînt egale în calitate!

Till: La drept vorbind, eu nu sînt om practic!

Martorul Bárány N. Ernő, comandantul pompierilor din Budapesta, constată, că fabricatele lui Geitner sînt mai bune decât ale lui Tarnoczy, și că pompele de foc din întrebare cu adevărat au fost cam cu 48.000 fl. mai scumpe, decum valorau în realitate.

Se mai ascultă doi martori de puțin însemnătate, se citește actele referitoare la această „afacere” a vicecomitelui Litsek, după-acei procurorul își începe rechizitoriul, cerînd condamnarea acusatului.

Apărătorul constată, că scriitorul articolului învinovat a fost condus de simțăminte „patriotice” atunci, când a căutat să afle motivul nemulțumirii poporului român din comitatul Caraș-Severin, care formează 90 procente din întreaga populație; constată că din fasiunea martorilor ese destul de evident la iveală, că o diferență de 50.000 fl. s'a pus în căra acestor Români în mod ușoratic și nemotivat, prin urmare cere achitarea necondiționată a acusatului.

Vorbește și vicecomitele Litsek, silindu-se a face pe cei prezenți să-l creadă, că dînsul a lucrat mult până-ace a înduplecat pe Tarnoczy să-l lînceze pompele de foc din întrebare, ear' după aceasta jurații se retrag, și în buclă tuturor dovezilor aduse în contra vicecomitelui, declară de vinovat pe Reiner Adolf, cu 7 voturi contra 5, pentru delictul de calumnie comis la adresa vicecomitelui Litsek din Lugoj.

Tribunalul apoi, pe baza acestui verdict îl condamnă pe Reiner la amendă de 100 florini ca pedeapsă principală, și 50 fl. ca pedeapsă laterală, la oaltă: 150 fl.

Atât acusatul cât și procurorul se declară mulțumiți cu sentența. Rip.

Cronică politică.

Sfaturi de înmormîntare.

Am anunțat la timpul seu, că odată cu plecarea din Constantinopol la Petersburg a ambasadorului rusesc Nelidov, s'au dus într'un concediu scurt și ceilalți reprezentanți ai marelui puteri, afară de ambasadorul francez, Cambon, care rămase la „Cornul-de-aur”, din comună înțelegere cu colegul seu rusesc, pentru a grijă bine de interesele celor două aliate, tocmai în absența reprezentanților celorlalte puteri. Ba unii corespondenți afirmă chiar, sau calumniază numai, că ambasadorul francez răspundea din capul locului știrea, că și el se va duce în concediu pe timpul absenței lui Nelidov, pentru a îndupleca pe toți colegii săi să plece și ei; ear' când acestia s'au hotărât a pleca, Cambon zise în ajunul plecării, că „tocmai azi” a căpătat dela guvernul seu ordin, „să stea la locul seu”.

Și a reușit cu chițibușul, sau mai simplu cu tragerea pe sfoară.

Odată cu Nelidov a fost chemat la Petersburg și ambasadorul francez în acest oraș, contele Montebello, care își petrecea în Paris concediul seu regulat. Și de atunci, sînt cam două săptămîni, se țin sfaturi în Petersburg între Șişkin, Nelidov și Montebello despre modul și chipul cum să se dea împărăției turcești lovitură de grație, dar' astfel că numai ei doi, Rusia și Franța să-și croiască cea mai bună și frumoasă parte din moștenirea turcească.

Cu mult mai înainte de aceste sfaturi, Franța a pășise cu propunerea, că de oare-ce reformele cerute și impuse Turciei, aceasta nu le poate realiza din cauza lipsei absolute de bani, astfel încît nu numai funcționarii de stat și armata, dar' nici chiar ambasadorii ei în străinătate n'au primit de șapte luni leaș, — să se procure Turciei un împrumut de vreo zece milioane de franci. Odată chestiunea banilor pusă pe tapet, Franța și Anglia s'au înțeles asupra unui plan financiar, că adevărat întreaga datorie publică turcească în străinătate să se convertească într'una și banii necesari (cam două miliarde) de franci să-și procure pe piețele Europei sub garanția tuturor puterilor mari. Întru realizarea acestui plan stăruia mai ales Franța, de oare-ce două treimi din hîrțile de valoare ale datorilor Turciei sînt în mîna capitaliștilor francezi. Pe timpul afării țării la Paris cercurile hotărîtoare de aici au înduplecat pentru planul acesta și pe Șişkin. Și pe tema aceasta se discuta în toată presa, timp de o lună și mai bine, despre afacerile turcești până a venit la Petersburg Nelidov, care a răsturnat întreg planul, reușind a îndupleca pe toți, că n'ar fi în folosul scopului final al Rusiei, adevărat nu oferi Turciei aerul vivificator de bani, ci mai bine a o lăsa să moară de lipsa aerului.

Această punere la dosar a planului și dorințelor capitaliștilor francezi se explica în unele locuri ca o primă neînțelegere între Franța și Rusia, dar' *Kölnische Zeitung*, pe baza unor informațiuni ce zice a fi primit din niște izvoare foarte demne de încredere, scrie:

Monsieur Le Grand vorbă rău nemțește, nu-mai expresiunile principale — pâne, sîntare, onoare — le cunoștea, dar' pe toabă se putea exprima foarte bine, spre ex. dacă nu știam ce înseamnă cuvîntul „liberté”, îmi bătea marselele și-l înțelegeam. Dacă nu cunoșteam însemnarea cuvîntului „égalité”, îmi bătea marselele: „Ca ira, ca ira — les aristocrats à la lanterne?” și îl înțelegeam. Dacă nu știam ce înseamnă „betise”, îmi bătea marselele bătrînului Dessauer, pe care l-am bătut pe toabă, cum ne spune și Goethe, în Champagne, — și eu îl înțelegeam. Voia să-și explice odată cuvîntul „l'Allemagne” și îmi-a bătut acea melodie originală, care o auzi des la tîrguri, unde joacă câni — Dum — Dum — mî necăjam, dar' totuși îl înțelegeam.

Tot în acest chip m'a învățat și istoria mai nouă. Ce-i drept, nu înțelegeam cuvintele, cari mi-le spunea, dar' fiindcă în decursul vorbirii sale bătea neîncetat toba, știam totuși, ce voia să zică. În fond acesta e cel mai bun metod de învățămînt. Istoria despre luarea bastilei, despre Tulerii și a. numai atunci ai înțelege-o bine, dacă știi, cum s'a bătut la asemenea ocazii toba. În compendiile noastre de școală se zice simplu: „Exceleptele lor baronii și conții și stimulele lor soții au fost decapitate — altelele lor ducii și prinții și prea înaltele lor soții au fost decapitate — Maiestatea Sa regele și grațioasa sa regină au fost decapitate”, — dar' când auzi pe toabă marselele guilotinei, atunci abia înțelegi aceste bine, înțelegi de ce și cum. Madame, acesta e un marse curios! Când l'am auzit pentru prima-ori, îmi-a trecut ca un fior prin oase, și mî bucuram, că l'am auzit. — Așa ceva nu îți ușor, dacă îmbrănești, un tîner are să-și țină acuma atâtea alte științe în cap — Whist, Boston,

cu data de 1 c., că „Rusia, în ciuda tuturor asigurărilor și garanțelor în aparență, îndreptate spre menținerea Turciei, face pe ascuns fără preget și conștie de țel, pregătirile, pentru a culege recolta, când ea va deveni coaptă”.

„Este foarte interesant a observa, — continuă foaia germană, — cum Rusia își dă silință a satisface ambițiunile Franței, care posedă 2/3 ale valorilor turcești, fără de a negliga pe ale ei proprii. La ori-ce cas Rusia se străduiește cu multă rîvnă, a promova din toate puterile perirea Turciei”.

Și totuși corespondentul din Constantinopol al lui „Times” asigură, că toate puterile lucrează în deplină armonie întru „regularea” — înmormîntării împărăției sultanești.

Căderea guvernului român.

Demisionarea cabinetului dlui Dumitru A. Sturdza, e un fapt împlinit, ori-cît de surprinzătoare s'ar fi părut știrea primă, ce ni-a venit.

Cabinetul Sturdza și-a dat demisiunea încă Marți seara.

Dar' demisiunea și-a dat-o sub forța împrejgurilor silite în modul cel mai evident. Prin urmare demisionarea aceasta e o cădere.

Causele caderii.

Causele caderii cabinetului român se reduc la una: dl D. A. Sturdza.

După schimbarea la față ce a făcut-o dl Sturdza în chestiunea națională, după amestecul indirect ce și-l-a permis în afacerile noastre interne și după acordul ce l-a dovedit că-l are cu guvernul lui Bánffy, nici că se putea ca dl Sturdza să mai rămână mult la înălțimea unde chiar chestiunea națională l-a ridicat. Și s'a îngrijit înșuși dl Sturdza, ca coborîrea să se facă cât mai îngrabă: a provocat afacerea *Metropolitului Chenadie*.

Ultima fasă.

Proxima cauză a caderii cabinetului român a fost grozavul mîcel, ce s'a săvîșit de agenții poliției în chiar salele universității din București.

În timpul din urmă chestiunea metropolitului-Primat a luat dimensiuni tot mai mari și a aruncat valuri tot mai agitate. Noi n'am prea pus în curent pe cetitorii noștri cu decursul acestei chestiuni, pentru-că nu ne privește fazele ei, ci numai rezultatul.

Ultima fasă a acestei chestiuni este ceea-ce a răsturnat cabinetul Sturdza.

Măcelul dela universitate.

Luni, cum se știe, s'a ținut în București o nouă întrunire în cauza Metropolitului. La sfîrșitul întrunirii publicul a plecat spre universitate, ca să depună la senat niște petițiuni în această afacere.

Aci la universitate, unde senatul își ține ședințele, poliția a oprit mulțimea. S'a făcut o încăierare și a urmat o bătaie asemenea unui adevărat măcel. Ce e mai mult, studenții au fost bătuți de poliști în chiar salele de prelegeri ale universității.

Aceste bătăi au fost grozave. Telegramele ce au sosit din București au rețut înseși adevărata stare. Acum după investigațiune se constată că aceste barbarii au fost mai mult ca „ungurești”.

Urmările.

În urma celor întemplate la universitate rectorul T. Maiorescu a raportat telegrafic M. Sale Regelui Carol, la Sinaia, și a cerut satisfacție.

Drept răspuns la această telegramă, Regele s'a refutur la București Luni.

Marti s'a ținut consiliul de ministri la palat.

M. Sa Regele se zice, că a făcut aspre imputări ministrilor și ar fi exclamat: „Unde mergeți? unde vreați să ajungeți?”.

Cu aceste cuvinte Regele s'ar fi retras. A urmat o altercație între ministri și apoi s'a hotărît demisionarea. Dl D. A. Sturdza a anunțat M. Sale demisionarea întregului cabinet, ceea-ce s'a și primit.

Cominații pentru noul cabinet.

În urma abdicării, dl Sturdza a înfruntat comitetul central al partidului liberal la o constătuire intimă. Aceasta a durat până la miez de noapte. Unei erau de părere să se retragă întreg partidul.

Alții au propus pe dl Aurelian președintele camerei ca să fie însărcinat cu formarea noului cabinet. M. Sa Regele a și încredințat pe dl Aurelian cu compunerea unui cabinet liberal.

Greutăți.

Compunerea unui nou cabinet întîmpină multe greutăți. Unii vor ca în noul cabinet să intre negreșit dl N. Flea, alții în frunte cu dl Sturdza sînt absolut contra lui Flea.

Cominațiile ce se fac sînt toate pendente dela modul de rezolvare a chestiunii Metropolitului-Primat, care are să intre într'o nouă fasă prin criza ministerială ce s'a făcut.

Un Ungur — erou al crizei.

În bătălia dela universitate, care a provocat căderea guvernului, a jucat mare rol, de băteuș, un Ungur cu numele Szilágyi. În calitate de detectiv acest Ungur s'a distins prin brutalitatea sa față cu studenții.

Eată ce scrie o gazetă din București despre acest Szilágyi:

Ieri, după isprăvile pe cari le-a făcut în sălile universității faimosul Szilágyi, în stare de completă ebrietate, se lauda că în fine el, Ungurul, și-a răbunat contra studenților cari au înjurat atîta vreme pe Unguri, că sîngele apă nu se face, și că de mult le purta Sâmbetele naționalistilor studenți, pe cari îi avea mai dîsinte încondeiați.

La o observație ce i-a făcut-o cineva zîmbind, că „nu se teme de răspundere?” Szilágyi a răspuns, că el a lucrat sub ordinele prefectului și directorului poliției și că se spală pe mîni de ori-ce răspundere.

Szilágyi a zis: „Mi-a dat ordin să bat, să snopesc pe cine nu le place d-lor, dar' mi-a scăpat mîna, am dat și în cine nu-mi place mie. Eu sînt Ungur”.

Din parlamentul maghiar.

— Ședința din 2 Decembrie —

Constituirea dietei s'a terminat în mod definitiv. S'au ales încă doi notari, unul recrutându-se dintre aderenții partidului național, celalalt din șirul deputaților cu program popular, — după-acei s'a trecut la ordinea zilei.

Ministrul de comerț, baronul Dániel presentează casei mai multe proiecte de legi.

Petițiunile date în contra alegerilor se împart între comisiuni, ear' la propunerea contelui Csaky se decide exmiterea unei comisiuni de 21, care se compună adresa la mesajul de tron. Alegerea comisiunii se va face în ședința de mîne.

Urmează interpellările.

Deputatul Polonyi interpelează în chestiunea mesajului de tron, și întreabă, care e cauza, că de astă-dată nu s'a atins cu nici un cuvînt situația politice externe în mesaj? Interpelantul e informat, că în proiectul de mesaj de tron s'a cuprins și pasajul referitor la politica externă, dar' că acesta s'a șters la dorința manifestată din altă parte, pentru aceea, pentru-că nici ministrul-preșident ungar și nici ministrul comun de externe nu a știut se îmbrace în formă convenită icoana situației.

Cere apoi următoarele lămuriri dela baronul Bánffy:

1. Ce e cauza, că în mesajul de tron nu s'a făcut pomenirea, nici despre „pacea asigurată”, — dar' nici despre primejdia ce ar amenința pacea?

2. Există vre-un motiv, care ar presvesti conturbarea păcii europene?

3. Are guvernul știre despre alianța secretă, ce a existat până la anul 1890 între Germania și Rusia?

4. Are guvernul ungar știre despre aceea, că lucrul acesta s'a comunicat ministrului nostru de externe, — și dacă da, când s'a comunicat?

5. Cuvoaște guvernul cuprinsul acestui comunicat?

6. Alianța aceasta secretă nu stă oare în contradicție cu pactul legat la anul 1879 între Germania și Austro-Ungaria?

7. Căstigatu-și-a guvernul convingerea că dela anul 1890 încoace contractul secret între Rusia și Germania nu s'a rețut?

Ministrul-preșident Bánffy răspunde numai decît, că în merit va răspunde altă-dată; căt pentru mesajul de tron declară că răspunderea cade asupra guvernului, și că eliminarea politice externe din mesajul de tron nu s'a făcut cu tendințe, ci din motivul, că guvernul nu a aflat de lipsă a mai înșira lucruri, pe cari dieta le-a auzit abia cu 2 luni în urmă.

Kossuth Ferencz interpelează în sfacerea cu pactul. Întreabă de e adevărat că guvernul ungar a abzis contractul vamal-comercial, și dacă e adevărat, guvernul de ce nu comunică camerei acest pas?

Ședința se încheie la orele 1 și jum.

FOIȚA „TRIBUNEI”.

IDEI.

Cartea Le Grand

(1826).

De

Heinrich Heine.

Tradusă de M. Aegea.

(Urmare).

Parbleu, Madame! am dus-o departe cu franceza.

Nu înțeleg numai Patoizi, ci chiar și franceza guvernamentelor nobile: Numai mai deunăzi am înțeles mai bine de jumătate din discursul alor două contese germane, dintre cari fiecare numără mai bine de 64 ani și 64 strămoși. Ba, în Café-Royal din Berlin l'am auzit odată pe monsieur Hans Michel Martens pîrlind franțuzește și am înțeles fiecare cuvînt, deși nu aveau nici un sens. Trebuie să cunoști spiritul limbii și acesta îl înveți mai bine prin baterea tobei. Parbleu! Cît de recunoscător trebuie să fiu tamborului francez, care a stat atîta timp la noi în curătir și avea o înfășurare ca un drac, și cu toate acestea era bun ca un ânger și bătea admirabil toba.

Era o figură mică, sprintenă, cu niște mustețe negre, îngrozitoare, sub cari avea niște buze groase.

Eu, un mic băiat, mî legam de el ca scaiul de oasie și îi ajutam să-și curățească nasturii și vesta albă — căci monsieur Le Grand voia să bată la ochi — și eu mî duceam cu el la piază, la apel, la paradă, — aci nu vedea nimic decît arme strălucitoare și voe bună — le jour de fête sont passés!

tabele genealogice, hotărîri dietale, dramatice, liturgice, croitorie — și în adevăr, ori-cît îmi freacă în un timp fruntea, nu îmi-am putut aduce aminte de el. Dar' închipuiește-ți madame! nu de mult sed la o masă cu o menagerie completă de conți, prinți, princese, camerari, marseali de curte, ceremonieri de curte, custozii de curte, vînători și vînătoare de curte și cum se mai numesc domesticii acestia nobili și subdomesticii lor alergau încoaci și încolo umplîndu-le earăși și earăși farfuriile goale — eu tîș, pe care m'au trecut cu vederea, fără cea mai mică ocupațiune de falci, ședeam liniștit, făceam gogoloase de pâne și plictisit băteam cu degetele masa, și spre spaima mea băteam de odată marsele uitate al guilotinei.

„Și ce s'a întemplat?” Madame, acesti oameni nu conturbă prin nimic când mînăcă și nu știm, că alți oameni, când n'au ce mîna, încep a bate cu degetele și încă marseuri curioase, pe cari crezi a le fi uitate de mult.

Dacă oare baterea tobei la mine e un talent înăscut, sau m'am perfecționat de timpuriu, nu știu, destul însă, că îmi-a trecut în membre, în mîni și picioare și dă adese-ori involuntar semne de viață. Involuntar! În Berlin eram odată la prelegerea consilierului intim Schmalz *), un bărbat care a mîntuit statul prin cartea sa despre cei cu manta neagră și roșie. Îți aduce aminte din Pausanias, madame, că prin strigătul unui mîgar a fost descoperit odată un complot tot atît de periculos, mai știi apoi și din Livius sau

din istoria universală de Becker, că gastele au mîntuit capitolul, și din Sallustius și iari apriat, că prin o putaină limbută, doamna Fulvia **) s'a descoperit conjurațiunea cea înfricoșată a lui Catilina. Dar' ca să revenim earăși la viaa amintită, în colegiul profesorului Schmalz ascultam dreptul popoarelor, și era o după ameză de vară plictisitoare, și eu ședeam în bancă și auziam tot mai puțin — capul îmi adormise, când deodată mî trezește sgomotul picioarelor mele proprii, cari m'au fost adormit și probabil vor fi ascultat, că se va fi preles chiar contrarul dreptului popoarelor și că constituționalismul a fost ocărit, și picioarele mele, cari cu ochii lor mici de găină vîd mai bine lucrurile din lume, ca consilierul intim cu ochii săi mari de luno, aceste picioare mute, incapabile a-și exprima prin vorbe părerea lor contrară, su voit să o facă prin baterea tobei și au bătut așa de puternic, încît eu era să cad în mare belea.

Picioare nesocotite și blăstămate! îmi-au mai jucat o astfel de feță, când hospitam odată în Göttingen la profesorul Saalfeld ***) și acesta s'area pe catedră din o parte în cealaltă și se echaufa, numai ca să poată ocărit îndeajuns pe împăratul Napoleon — nu, s'ermene picioare, nu vi-o pot lua în nume de rău, că ați bătut atunci toba, ba nu v'aș fi luat-o în nume de rău, dacă în naivitatea voastră v'ați fi exprimat într'un mod și mai simțitor pentru domnul Saalfeld. Cum pot eu, discipulul lui Le Grand, să permit,

*) Sallustius Crispus: „De conjuratione Catilinae”. Cap. 23, 26, 28.

**) Ioan Cristof Saalfeld, născut la 1785 în Hannover, dela 1811 profesor extra și dela 1823 ordinar de filosofie în Göttingen, autorul multor broșuri istorice și a unei „Istoria lui Napoleon Bonaparte” (2 v. Lipsa și Altenburg, 1815), și-a depus la 1833 profesura și a murit nebun la 1834.

ca împăratul să fie ocărit. Împăratul! Împăratul! Marele împărat.

De câte-ori mî cuget la împăratul, memoria mea earăși începe a înverzi și înflori, o lungă promenadă de tei reșare înaintea mea, pe ramurile frunzoase se leagănă filomele cîntătoare, cataractul sună, dealungul drumului cresc flori și-i mișcă viștoare capetele frumoase — stăteam cu ele în relațiuni curioase, tulipanii rumeniți mî salutau cu fală de cerșetor, crinii morboși de nervi îmi făceau semne de iubire, trandafirii roșii de beție rîdeau deja de departe, violele de noapte suspinau — cu laurii și myrtele n'aveam încă relațiuni, căci nu mî atrăgeau prin frumsețea strălucitoare, dar' cu reședele, cu cari acum stau așa rău, eram foarte intim — vorbesc despre grădina curții din Düsseldorf, unde ș-deam pe iarbă și ascultam, cum îmi povestea Le Grand despre faptele rășboinice ale marelui împărat și bătea marsele, cari s'au fost bătut în decursul acelor fapte, încît toate le vedeam și auziam ca în realitate. Am vîzut trecerea peste Sierpion — împăratul în frunte și după el urcând grenadierii, pe când paserile conturbate sburau peste cap și făceau ca munții de gheață să rîșune de strigătele lor — l'am vîzut pe împăratul, cu steagul în mînă, pe podul dela Lodi — l'am vîzut în mantaua sa sură la Marengo — l'am vîzut călare în lupta dela piramide — nimic decît și după el urcând grenadierii, pe când paserile conturbate sburau peste cap și făceau ca munții de gheață să rîșune de strigătele lor — l'am vîzut pe împăratul, cu steagul în mînă, pe podul dela Lodi — l'am vîzut în mantaua sa sură la Marengo — l'am vîzut călare în lupta dela piramide — nimic decît și după el urcând grenadierii, pe când paserile conturbate sburau peste cap și făceau ca munții de gheață să rîșune de strigătele lor — l'am vîzut pe împăratul, cu steagul în mînă, pe podul dela Lodi — l'am vîzut în mantaua sa sură la Marengo — l'am vîzut călare în lupta dela piramide — nimic decît și după el urcând grenadierii, pe când paserile conturbate sburau peste cap și făceau ca munții de gheață să rîșune de strigătele lor — l'am vîzut pe împăratul, cu steagul în mînă, pe podul dela Lodi — l'am vîzut în mantaua sa sură la Marengo — l'am vîzut călare în lupta dela piramide — nimic decît și după el urcând grenadierii, pe când paserile conturbate sburau peste cap și făceau ca munții de gheață să rîșune de strigătele lor — l'am vîzut pe împăratul, cu steagul în mînă, pe podul dela Lodi — l'am vîzut în mantaua sa sură la Marengo — l'am vîzut călare în lupta dela piramide — nimic decît și după el urcând grenadierii, pe când paserile conturbate sburau peste cap și făceau ca munții de gheață să rîșune de strigătele lor — l'am vîzut pe împăratul, cu steagul în mînă, pe podul dela Lodi — l'am vîzut în mantaua sa sură la Marengo — l'am vîzut călare în lupta dela piramide — nimic decît și după el urcând grenadierii, pe când paserile conturbate sburau peste cap și făceau ca munții de gheață să rîșune de strigătele lor — l'am vîzut pe împăratul, cu steagul în mînă, pe podul dela Lodi — l'am vîzut în mantaua sa sură la Marengo — l'am vîzut călare în lupta dela piramide — nimic decît și după el urcând grenadierii, pe când paserile conturbate sburau peste cap și făceau ca munții de gheață să rîșune de strigătele lor — l'am vîzut pe împăratul, cu steagul în mînă, pe podul dela Lodi — l'am vîzut în mantaua sa sură la Marengo — l'am vîzut călare în lupta dela piramide — nimic decît și după el urcând grenadierii, pe când paserile conturbate sburau peste cap și făceau ca munții de gheață să rîșune de strigătele lor — l'am vîzut pe împăratul, cu steagul în mînă, pe podul dela Lodi — l'am vîzut în mantaua sa sură la Marengo — l'am vîzut călare în lupta dela piramide — nimic decît și după el urcând grenadierii, pe când paserile conturbate sburau peste cap și făceau ca munții de gheață să rîșune de strigătele lor — l'am vîzut pe împăratul, cu steagul în mînă, pe podul dela Lodi — l'am vîzut în mantaua sa sură la Marengo — l'am vîzut călare în lupta dela piramide — nimic decît și după el urcând grenadierii, pe când paserile conturbate sburau peste cap și făceau ca munții de gheață să rîșune de strigătele lor — l'am vîzut pe împăratul, cu steagul în mînă, pe podul dela Lodi — l'am vîzut în mantaua sa sură la Marengo — l'am vîzut călare în lupta dela piramide — nimic decît și după el urcând grenadierii, pe când paserile conturbate sburau peste cap și făceau ca munții de gheață să rîșune de strigătele lor — l'am vîzut pe împăratul, cu steagul în mînă, pe podul dela Lodi — l'am vîzut în mantaua sa sură la Marengo — l'am vîzut călare în lupta dela piramide — nimic decît și după el urcând grenadierii, pe când paserile conturbate sburau peste cap și făceau ca munții de gheață să rîșune de strigătele lor — l'am vîzut pe împăratul, cu steagul în mînă, pe podul dela Lodi — l'am vîzut în mantaua sa sură la Marengo — l'am vîzut călare în lupta dela piramide — nimic decît și după el urcând grenadierii, pe când paserile conturbate sburau peste cap și făceau ca munții de gheață să rîșune de strigătele lor — l'am vîzut pe împăratul, cu steagul în mînă, pe podul dela Lodi — l'am vîzut în mantaua sa sură la Marengo — l'am vîzut călare în lupta dela piramide — nimic decît și după el urcând grenadierii, pe când paserile conturbate sburau peste cap și făceau ca munții de gheață să rîșune de strigătele lor — l'am vîzut pe împăratul, cu steagul în mînă, pe podul dela Lodi — l'am vîzut în mantaua sa sură la Marengo — l'am vîzut călare în lupta dela piramide — nimic decît și după el urcând grenadierii, pe când paserile conturbate sburau peste cap și făceau ca munții de gheață să rîșune de strigătele lor — l'am vîzut pe împăratul, cu steagul în mînă, pe podul dela Lodi — l'am vîzut în mantaua sa sură la Marengo — l'am vîzut călare în lupta dela piramide — nimic decît și după el urcând grenadierii, pe când paserile conturbate sburau peste cap și făceau ca munții de gheață să rîșune de strigătele lor — l'am vîzut pe împăratul, cu steagul în mînă, pe podul dela Lodi — l'am vîzut în mantaua sa sură la Marengo — l'am vîzut călare în lupta dela piramide — nimic decît și după el urcând grenadierii, pe când paserile conturbate sburau peste cap și făceau ca munții de gheață să rîșune de strigătele lor — l'am vîzut pe împăratul, cu steagul în mînă, pe podul dela Lodi — l'am vîzut în mantaua sa sură la Marengo — l'am vîzut călare în lupta dela piramide — nimic decît și după el urcând grenadierii, pe când paserile conturbate sburau peste cap și făceau ca munții de gheață să rîșune de strigătele lor — l'am vîzut pe împăratul, cu steagul în mînă, pe podul dela Lodi — l'am vîzut în mantaua sa sură la Marengo — l'am vîzut călare în lupta dela piramide — nimic decît și după el urcând grenadierii, pe când paserile conturbate sburau peste cap și făceau ca munții de gheață să rîșune de strigătele lor — l'am vîzut pe împăratul, cu steagul în mînă, pe podul dela Lodi — l'am vîzut în mantaua sa sură la Marengo — l'am vîzut călare în lupta dela piramide — nimic decît și

Editor și redactor responsabil: **Teodor V. Păcățian**
 Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe
 acțiuni: **V. H. Dressnandt.**

Prăvălia asociațiunii de consum

(Strada principală). în Faget. (Casele proprii).

Capital social 25.000 fl.

Se atrage deosebită luare aminte a onoratului public românesc, asupra prăvăliei noastre, bogat provăzută cu tot felul de mărfuri și anume:

Băcănie.

Făină dela cele mai renumite mori din Bănat de toți numerii; zahăr, I. Rafin, cafea orz, urez, candituri, petrolu american, ape minerale, și tot felul de articole trebuincioși pentru hrană. Prețuri ieftine, marfă totdeauna proaspătă și serviciu strict solid.

FERĂRIE.

Asortat cu tot felul de recuise economice trebuincioase pentru casă și câmp, fere de plug, sape, fireze, lanțuri, vase pentru fert, cuie de drot și de fer, coasă cu garanție de oțel, penți și drugi de fer, lampe și tot felul de lumini de stearin și de ceară și senu, trebuincioase pentru casă și biserici etc.

Manufatură.

Tot felul de pânzuri (de Siegl), zephyriuri albe și colorate, bumbaceluri, damast pentru brodat, mătăsuri surah, mervilj și chiné, stofe pentru toalete și bluse, saten france, cretoane voile, stofe pentru economi și econoame. Delenuri pentru toalete și bluse (Pour Delen), perdele, tapeturi. Stafiruri pentru mirese, poploane de vară și cu vatta de Rouge, creton ca-hemir și saten. Bumbac pentru țesut, urzit, stricănit și brodat. Ață de cusut și croșetat.

Confecțiune.

Vestminte (haine) bărbătești gata și pentru copii, păpuci bărbătești, femeiești și de copii. Pălării de domni, dame și copii. Toilete de dame să primesc a le efectua gata, de stofă delen și saten.

GALANTERII.

Portmone, tabace și visitie, parfém, poudou brillantin de fabricat francez. Ace de păr (Schiltkrot), oglinzi etc.

LIBRĂRIE.

Tot felul de hârtie recuise de scris, cerneală, caiete de scris, tablă și cărți pentru școală etc.

Celarul (Podrum).

Vinurile cele mai bune din Ardeal, vechi și nouă, albe și roșii, rachiu de prune și drojdii, bere de Steibuch albă și neagră, diferite liqueruri, cognac etc.

Măcelărie.

În toată ziua carne proaspătă de vită, porc, vițel, miel și berbec, untură, unsoare, slănină grossă și subțire, cârnărie și șoacă afumată etc.

Vânzarea se face în mic și mare.

Negutătorilor li-se dau mărfurile trebuincioase cu condițiuni foarte ușoare și prețuri de tot moderate.

[1682] 22—28

Direcțiunea.

Mobile.

Numai produse proprii, pentru întocmire de salon, refector, dormitor și odă de locuit în orice stil, după desemnuri prescrise sau proprii.

Executarea lucrărilor la edificii, portale, întocmire la prăvălii, hotele, cafenele, școale și biserici, altare, amvoane și strane.

Fritz W. Elges,
Sibiu.

Fabrica: Strada Sării (Zalzgasse) nr. 37. — Deposit: Strada Cîsnădiei nr. 30.

Primește comande din afară, garantând pentru materialul uscat și pentru o executare elegantă, cu cele mai moderate prețuri.

Atelier propriu de tapetier pentru mobile și decorațiuni.

Deposit bogat de tapete de hârtie. [1533] 13—20

La „Tipografia“, societ. pe acț.

în Sibiu, se află de vânzare:

CURA DE APĂ

de Preotul Sebast. Kneipp.

Preț 1 fl. 50 cr.

O specialitate naturală neprețuibilă

este apa minerală alcalin-acidă bicarbonată

Isvorul „Matilda“ de Bodok

care după experiențele făcute s'au dovedit că o apă medicinală prea eficientă și plăcută mai ales: la **conturbări de mistuire, maldadele stomacului, a rinichilor, a beșiciei udului și ale organelor respiratoare etc.** [1739] 84—100

Borviz de primul rang

care prin limpezitatea sa rară și prin conținutul său mare în acid carbonic natural — de un gust și efect prea plăcut și binefăcător — va îndeplini chiar și pretențiunile cele mai delicate, ca cum nici o altă apă minerală.

Deposit în Sibiu, Sighișoara și Alba-Iulia:

la domnul I. B. Misselbacher sen., Cluj: Segesváry és társai, Déva: Balog Gyula, Orăștie: Németh János; în Brașov deposit propriu strada Caldărarilor nr. 68, și se poate comanda și de-adreptul dela administrațiunea subsemnată.

Cu toată stima

Administrațiunea isvorului „MATILDA“:

Josef György.

(comit. Háromszék). Bodok. (Transilvania).

Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressnandt.

Se caută un concepist advocațional

cu praxă

în cancelaria subscrisului.

Dr. Enea Draia,
advocat, Abrud.

[2698] 1—3

Călimdarul

„LUMEI ILUSTRATE“

e unicul în privința conținutului său interesant și frumos. Chiar acelora, cari nu obișnuiesc întrebuițarea călimdarelor, încă le este folositor pentru bogatul său cuprins de anecdote, pentru partea umoristică, precum și pentru povestirile și novelele sale. Pe lângă aceasta conține

121 de ilustrații

care-i alcătuiesc o adevărată podoabă. Între altele găsim familia regală, toți miniștrii, Flea, Delavrancea, Speranță și alți 30 scriitori, ale căror opere ocupă un loc de frunte în literatura română.

Prețul acestui călimdar este numai **70 cr.** Ediția simplă 45 cr. Se vinde cu același preț la toți librarii. În Sibiu la Librăria „Tipografiei“, societate pe acțiuni, precum și la editorul Ig. Hertz, București. [2724] 1—5

Mica tipografie

originală americană cu tipuri de cauciuc, precum și stampilii și sigile de toate soiurile.

A se procura numai direct dela însuși fabricantul:

J. LEWIN,

FABRICĂ DE STAMPILIE ȘI TIPURI.
Viena, Stadt, Adlegasse 14.

Tipografia de tipuri, cu șatula gratuită și cleștele de lipsă la pregătirea de mici tipărituri este acomodată și ca un practic

dar de Anul-Nou

cu 80 tipuri fl. 1.20 cu 130 tipuri fl. 2.—
„ 190 „ 2.50 „ 225 „ fl. 3.—
„ 315 „ 3.75 „ 890 „ fl. 4.50

O dosă permanentă de colorii costă:
în mărime de 6x4 „ fl. —.30
„ 9x5 „ „ —.40
„ 11x7 „ „ —.60
„ 16x8 „ „ —.90

Ce nu convine primesc înderet.
Lista prețurilor pentru vânzări în gros se trimite franco.

Se caută agenți.

A apărut și se află de vânzare la „Tipografia“, societate pe acțiuni din Sibiu

GRAMATICA GERMANĂ

TEORETICĂ PRACTICĂ

de Sava Popovici Barciuanu.

Edițiunea a cincea

revidată și completată

de

Dr. Danil Popovici-Barciuanu.

Această gramatică atât de bine întocmită, având la fine și un mic vocabular german-român costă numai 1 fl. 40 cr. plus 10 cr. porto.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

An eșit de sub tipar și se află de vânzare:

Chestiunea

Română

în Roma.

Conferența

domnului

Roberto Fava.

Prețul numai 20 cr.

„Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Călimdarul Poporului

pe anul comun

1897.

Anul XII.

SIBIU.

Editura și tiparul „Tipografiei“, societate pe acțiuni.

Prețul 20 cr., cu trimiterea pe post 23 cr.

Prețul 20 cr., cu trimiterea pe post 23 cr.

Cu două portrete ale dlui Dr. Ioan Rațiu.

Sumar: Călimdarul astronomic și bisericesc, cu povești economice pe fiecare lană. — Cronologie pe anul 1897. — Genealogia domnilor europeni. — Posta. — Corespondența telegrafică. — Raportul între măsurile nouă și vechi. — Scara timbrelor. — Autoritățile bisericești române din Transilvania și Ungaria. — Alexandru Vlașcuț (cu o schiță literară). — „Dela șezătoare“ și „Un crăciun“, (nuvele). — Epigrame. — „Doina“ de G. Coșbuc. — „O pagină din istoria anului 1848—49“ de C. Vancu. — „Cine a sberat?“ „Bucăciua din gură“ (anecdote). — Dr. Ioan Rațiu (biografie cu două portrete). — „Istoria e despre porumbi“. — „Pui de lei“, poezii de Ioan Nenitescu (cu o schiță literară). — „Snoave“. — Anton Pann (cu o schiță literară). — „Despre pricini de judecări“ și „Povestea vorbii“. — „Dimineața și seara“, de doamna Colomb. — Victor Vlad Delamarina (cu o schiță literară). — „Al mai tare om din lume“ și „Noi nis acasă“. — „Răvașul nostru“, de Ioan Scurtu. — „Drept de neguțitoit“, de Ioan Costin. — „Povești“. — „Tirgurile din Ungaria“. — „Tirgurile principale din Bucovina și România“. — Inscrute.

Prețul 20 cr., cu trimiterea pe post 23 cr.

Unt de post!

Unt de post!

Un rezultat important al invențiunilor este:

Untul de nucă de cocos,

o unsoare vegetabilă de cea mai fină calitate.

O dulce mâncare de post!

Se poate întrebuița la pregătirea mâncărilor atât la cele de dulce, la cărnuri, fripturi, lăptări, cât și la cele de post. [2287] 16—20

Mai gustos și mai bun decât oleiul de oliv.

O singură încercare va convinge pe ori și cine despre bunătatea acestui excelent articol de traiu.

Atestate dela capacități eminente, ca și **Dr. Benedict** din **Viena** dovedesc.

Fabricant: Iuliu Granichstädten,

Viena, XVI., Seeböckgasse 24.

Representant general pentru Ungaria: **Maurițiu Deutsch,** Budapesta, VII., str. Rottenbiller 3.

La ori-ce întrebări se răspunde grabnic.

În Sibiu se poate procura exclusiv numai dela „Prăvălia industrișilor români“, strada Cîsnădiei nr. 27.

Unt de cocos.

Pentru tipar responsabil: Iosif Marschall.